

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะวันนี้เป็นวันพระใหญ่ วันพระใหญ่จะเป็นวันออกพรรษา ผู้ที่ตั้งใจในพรรษา ผู้ที่ตั้งใจในพรรษายกเหล่าอโคฐหรือยังทำต่อเนื่องไปได้ นะ ออกพรรษาแล้วก็ทำได้

แล้ววันเข้าพรรษา วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันนี้วันพระเป็นพระใหญ่ เรามาทำบุญกุศลกัน บุญกุศลมันคืออะไร ที่เราแสวงหา เราแสวงหาอะไร เราแสวงหาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์นะ สร้างสมบุญญาธิการมา เสียสละๆ มา ไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย ในราชวังนะ “เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ เราต้องเป็นเช่นนั้นหรือ” เป็นกษัตริย์ เพราะเป็นกษัตริย์ไง ความเป็นกษัตริย์มีสถานะสูงที่สุดในโลก แต่ถ้ามีสถานะสูงสุดทางโลกเขาว่าเป็นความสุขๆ ว่าความสุขถ้าเรามองกันผิวเผินไง แต่หน้าที่รับผิดชอบ ความเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ท่านเสียสละสิ่งนั้นมา เสียสละสิ่งนั้นมา ท่านพยายามแสวงหาของท่าน แสวงหาของท่าน แสวงหาโมกขธรรม แสวงหาความสุขจริงๆ นะ

ความสุขที่ทางโลกเขากันว่าเป็นความสุขๆ ที่เขาแสวงหากันนั้นนะ ความสุขอย่างนั้นมันเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นความสุขในกรุงขังใจ เป็นความสุขในกรุงขัง เป็นความสุขในความรู้สึกของคนใจ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณคือความรู้สึกนึกคิดใจ มันมีความสุขความสบายในความรู้สึกนึกคิดของคน มันไม่ใช่วิมุตติสุขใจ มันไม่ใช่ความสุขจริงใจ ความสุขในกรุงขังคือความสุขในความรู้สึกนึกคิด ถ้าความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น ความสุขความทุกข์เราแสวงหากันอย่างนั้น

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะแสวงหาความจริงๆ ออกแสวงหาโมกขธรรม ประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปี เวลาท่านบรรลุธรรมๆ บรรลุธรรมในหัวใจของท่าน เวลาบรรลุธรรมในหัวใจของท่าน ความสุขทางโลกๆ ความสุขในกรุงขัง กรุงขังคือความรู้สึกนึกคิด เวลาองค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรม ตรัสธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุขๆ
มันทำไมไม่ใช่ทรงขังละ

มันไม่ใช่ทรงขังเพราะมันไม่ใช่ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิด รูป เวทนา สัญญา สังขาร
วิญญาณ ความรู้สึกอารมณ์นี้มันเป็นความรู้สึกนึกคิด อารมณ์มันเป็นเปลือกส้ม มันห่อหุ้มผลส้มนั้นไว้
ชั้น ๕ มันห่อหุ้มผลส้มนั้นไว้ แล้วชั้น ๕ ชั้นที่เป็นทุกข์เป็นยาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าตรัสธรรมขึ้นมามันไม่ใช่ชั้นมารใด มันเป็นวิบากของชั้น คำว่า “วิบากของชั้น” คือพระ
อรหันต์แต่ละองค์มีจิตนิสัยแตกต่างกัน

วิบากของชั้น วิบากคือความเคยชิน วิบากคือเปลือก รูปร่างอย่างไร ผลส้มชนิดใด ผลส้ม
พันธุ์ใดใจ เปลือกมันไม่เหมือนกัน ใจ แต่มันก็เปลือกส้มเหมือนกัน ถ้าเปลือกส้มเหมือนกัน เห็น
ไหม เวลาความสุขความจริง สุขในวิมุตติสุขนั้นมันเป็นวิมุตติสุขที่เนื้อของส้ม นั้น องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาสิ่งนั้น

นี่พูดถึงว่าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เรามาทำบุญกุศลกันเพื่อให้เรามีสติปัญญา
สติปัญญาของเรามันจะย้อนกลับไป ย้อนกลับไปให้รู้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของเรา นั่นจะเป็นการ
ปฏิบัติในพระพุทธศาสนา

แต่เวลาทำบุญกุศลแบบนี้ เรามาเสียสละทานแบบนี้ มันเป็นผลของวิญญู เขาเรียกว่าเป็น
อามิสๆ ใจ สุขเกิดจากอามิส สุขเกิดจากการได้เสพ สุขเกิดจากการที่มีคนยกย่องสรรเสริญ สุขจากคน
ยกยูด สุขแบบนี้สุขแบบ โลๆ ใจ แต่สุขแบบนี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ ๒,๐๐๐ กว่าปียังทนต่อความ
ตรวจสอบ ทนต่อความพิสูจน์ ถ้าใครพิสูจน์ แล้วพิสูจน์ที่ไหน ใครพิสูจน์ ก็พิสูจน์ในใจของตน ถ้าใคร
พิสูจน์ในใจของตนนั่นคือการปฏิบัติธรรม ถ้าการปฏิบัติธรรมมันจะเป็นสัจจะความจริง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปี ๒,๐๐๐ กว่าปี ประารถนรือสัตว์
ชนสัตว์ แล้วมันธรรมดาในโลก ประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อของคนมันก็แล้วแต่ความเชื่อของคน
ใครมีอำนาจก็แยกเป็นก๊กเป็นเหล่ากันไป มันก็เสื่อมสภาพไป กิ่งพุทธกาลๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่าน
มารื้อค้นของท่าน รื้อค้นของท่าน รื้อค้นของท่านรื้อค้นที่ไหน ก็รื้อค้นในหัวใจของท่าน ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมวินัยนี้ไว้เป็นทฤษฎี ทฤษฎีแล้วมันก็เลื่อนรangkanไปบ้าง เลื่อนรางไป เลื่อนรางที่ไหน เลื่อนรางในทฤษฎีมานะของตณัง ความรู้ความเห็นของตณัง ทุกคนก็ว่าเป็นนักปราชญ์ไง ทุกคนก็ว่ามีสติปัญญาไง ก็เอาความเห็นของตณังบวกเข้าไป มันก็เลยยังเป็นสัทธรรมปฏิรูปนั่นนะ คือมันห่างไปเรื่อยๆ ไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์จะทำ ไปทำที่ไหน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านชุดงค์ของท่าน อยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านทำของท่านขึ้นมา ท่านจะค้นคว้าในใจของท่านไง นี่ก็เหมือนกัน เราก็มีของเรา เราก็มีหัวใจของเราเหมือนกัน ที่เรามาวัดมาว่า เราก็มาสร้างอำนาจสมาธิของเราให้มันลุ่มลึก สามัญสำนึก สำนึกได้ สำนึกว่าความสุขมันอยู่ที่ไหน สำนึกว่าความจริงมันอยู่ที่ไหน เราจะหาความจริงกันๆ

เราไปวัดไปว่า ครูบาอาจารย์ท่านบอก “เศรษฐกิจธรรมๆ” เราไปดูความเป็นเศรษฐกิจธรรมของคนอื่นไง เรามั่นใจในครูบาอาจารย์ของเรา เราก็ไปดูเศรษฐกิจธรรม ธรรมในใจของท่าน ธรรมในใจของท่าน ใจแต่ธรรมในใจของเราละ ถ้าธรรมในใจของเรา เราต้องประพฤติปฏิบัติเอา

นี่พูดถึงว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๐๐๐ กว่าปียังคงทนต่อการพิสูจน์นะ พระศรีอริยเมตไตรยจากอนาคตกาลก็จะมาตรัสรู้ธรรมอันนี้ไง ธรรมอันนี้มันธรรมอะไร ธรรมในการประพฤติปฏิบัติ ถ้าเป็นความจริงๆ นะ ๒,๐๐๐ กว่าปียังคงทนต่อการพิสูจน์ไง เวลาพิสูจน์ขึ้นมา ผู้ที่มีอำนาจสมาธิบารมีนะ คนเราเขียนว่าชตาเกิดในวัฏฏะ เวลาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเกิดเป็นมนุษย์มีบุญกุศล แล้วเกิดมาร่วมวสานกับกษัตริย์ กับในหลวงของเรา แล้วในหลวงของเรา ทั้งชีวิตของท่านๆ ท่านก็เป็นชาวพุทธ เป็นกษัตริย์ที่ได้ออกประพฤติปฏิบัติ เป็นกษัตริย์ที่ได้บวชเรียน พอบวชเรียนขึ้นมา ด้วยคุณธรรมของท่าน ด้วยธรรมะในใจของท่าน ท่านพิจารณาของท่าน แล้วท่านให้เราเศรษฐกิจพอเพียงๆ ให้พอเพียงในของเรา

อันนี้ ๒,๐๐๐ กว่าปีคงทนต่อการพิสูจน์ เวลาพิสูจน์แล้วมีผู้ยิ่งใหญ่องค์หนึ่งมาเกิดเป็นกษัตริย์ พอเกิดเป็นกษัตริย์ขึ้นมาแล้วพยายามจะค้นคว้า ค้นคว้าของเราแล้วพยายามจะให้ชาวพุทธได้เข้าไปพิสูจน์ๆ ใจ

เศรษฐกิจพอเพียง มันพอเพียงที่ไหนล่ะ ถ้ามันจะพอเพียง มันพอเพียงในพระพุทธศาสนา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็เป็นการประหยัดมัธยัสถ์ เป็นการสันโดษ มักน้อยสันโดษ ต่างๆ

การมักน้อยสันโดษ เศรษฐกิจพอเพียง เราพอเพียงก็ต้องออมืองอทำใจใหม่ พอเพียงก็ต้องรอ ให้อื่นมาอ้อมใจใหม่...ไม่ใช่ พอเพียงๆ คือขยันหมั่นเพียรไง ความขยันหมั่นเพียร คนที่ทุกข์ที่ยาก ขึ้นมามันก็มีเศรษฐกิจของเขา เขาทำระบบของเขาให้เขามีอยู่มีกินของเขา เศรษฐีมหาเศรษฐีทำ เศรษฐกิจพอเพียง พอเพียงก็เป็นธรรมดา

เป็นธรรมดา คุณติ ถ้ามันเป็นประหยัดมัธยัสถ์มันก็เรื่องสุขภาพ เรื่องบุญกุศลในใจของคน ถ้ามัน พอเพียงๆ คำว่า “พอเพียง” คือไม่เอาไรเอาเปรียบ พอเพียงมันเป็นธรรมดา ไม่ใช่หน้าเลือด ขูดรีด อัน นั้นนะไม่พอเพียง ถ้ามันพอเพียง คนที่เป็นธรรมดาๆ เป็นประโยชน์ นี่ท่านพยายามทำความเข้าใจ

นี่พูดถึงว่า ๒,๐๐๐ กว่าปี ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังคงทนต่อการ พิสูจน์ นี่ไง ในหลวงของเราปกครองในประเทศไทยขณะนี้ ท่านพยายามเสนอทฤษฎีของเรา เสนอความ เสมอภาค ถ้าความเสมอภาค ความเสมอภาคมันจะทำให้มันก็ต้องคนที่มีจิตใจเป็นธรรม จิตใจที่เป็น ธรรมมันเห็นใจ

บอกว่าถ้าเศรษฐกิจพอเพียงๆ คุณติ หมอดินต่างๆ เขาก็มีการดำรงชีพของเขา เขายังเผยแผ่ของ เขา เขายังชักนำของเขา เขาเป็นตัวอย่างไง ตัวอย่างว่าถ้าทำมาหากินอย่างนี้ยังมีอยู่มีกินไหม ไม่ทุกข์ไม่ ยากจนเกินไปไหม ถ้ามันพอเพียง มันพอเพียงที่นี้ไง

เวลาที่ว่ามักน้อยสันโดษ มักน้อยสันโดษในคุ้มครองของตน มักน้อยสันโดษในการ เบียดเบียนเขา มักน้อยสันโดษในการไปหยิบฉวยของคนอื่น แต่เวลาถ้าทำเป็นของเราละ ถ้าทำเป็น ของเรานะ เราต้องขยันหมั่นเพียร

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม มนุษย์เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความ เพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหัส มนุษย์เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียรของ เราๆ เรากระทำของเราไง เศรษฐกิจพอเพียงๆ พอเพียงก็ขยันหมั่นเพียรไง ขยันของเรา ขยันของเรา

แล้วมันไม่ทุกข์ไม่ร้อนในหัวใจ ถ้ามันไม่ทุกข์ไม่ร้อนในหัวใจ มันมีอยู่มีกินนะ ถ้ามันพอเพียง ถ้ามันพอเพียงที่กิเลสมันไม่กระตุ้นใจ กิเลสมันไม่กระตุ้นว่าต้องทำอะไร ต้องเสมอเขา

นี่คนยังไม่เท่ากัน อำนาจวาสนาคนมันแตกต่างกัน แต่ความสุขในใจของคนมันมีความสุขความทุกข์เหมือนกัน ถ้ามีความสุขความทุกข์เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญา เรารักษาของเรา มันก็มีความสุขของเราได้ ความสุขของเราไม่ต้องไปอยู่บนก้อนเมฆ ที่ว่ามีความสุขๆ ดุติ ตึก ๑๐ ชั้น ๑๐๐ ชั้น มันก็ไปมีความสุขอยู่บนตึกนั้นแหละ มันจะไปสูงกว่าใคร ใครจะไปสูงกว่าใคร แต่ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ ถ้าเศรษฐกิจพอเพียงท่านสอน มันก็เป็นหลักธรรมนี้แหละ

ถ้าพูดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมมา ๒,๐๐๐ กว่าปี ศาสนาจะอยู่คงทนไปเรื่อยจนกว่าพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า ความเป็นธรรมๆ ความเป็นธรรมนะ ถ้าความเป็นธรรมมันพิสูจน์ได้ตลอดเวลา จะพิสูจน์ที่ไหนก็ได้ ความจริงก็เป็นความจริง ความถูกต้องดั้งเดิมอยู่ที่ไหนมันก็เป็นความถูกต้องดั้งเดิม จะอยู่บนสวรรค์ อยู่ในนรก อยู่ในอเวจีไหนมันก็เป็นความถูกต้อง บนสวรรค์ สวรรค์ก็ทำคุณงามความดีไป ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดี

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอก สวรรค์มันไม่มีตลาดนะ สิ่งที่จะเป็นไปได้ เป็นได้เพราะบุญกุศล เพราะบุญกุศลไปแล้วเป็นทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติแล้วมันก็เสวยทิพย์สมบัติอันนั้น นรกอเวจีมันมาจากไหน ใครขัดเคืองให้ นรกอเวจีก็เทวทัตใจ เทวทัตมันทำลาย ทำลายเขามาตลอด ทำลายเขามาทุกอย่าง คิดว่าจะปกครอง คิดจะแย่งชิง แต่เวลาทำลายเขาแล้ว ผลของมัน นรก นี่ไง พิสูจน์ความจริงๆ ความจริงบนสวรรค์มันก็เป็นความจริงของมัน ความจริงในนรกมันก็เป็นความจริงในนรกนั้นแหละ

ไม่ได้ทำๆ ดุติ ดิดดุก “ฉันไม่ได้ทำ ฉันไม่ได้ทำ” แต่ไม่ได้ทำ นี่พูดถึงทางกฎหมาย แต่ถ้าเป็นกฎแห่งกรรมๆ สัจจะ เพราะเราทำเอง เรารู้ ความลับไม่มีในโลก เวลาตายไป ตายไปกับความทุกข์ ความยากนะ ตายไปก็ด้วยความผูกพันในหัวใจนะ หัวใจมันรู้ มันก็ไปตามนั้นแหละ น้ำหนักของมันทำบุญกุศลของเราละ มันจะหนักหน่วงขนาดไหน ถ้าพูดถึงทางโลกเขาติเตียน แต่มันเบาสบาย เราไม่ได้ทำ เราทำแต่ความดี ความดีมันให้ผล

นี่ไง โลกธรรม ๘ ใจ นิทานกาลก็เรื่องของเขา เอ็งจะพูดอย่างไรพูดไปเลย ความจริงมันก็คือความจริง นั่นคือเสียง นั่นคือนิทานกาล นิทานก็คือนิทานไง ความจริงก็เป็นความจริงวันยังค่ำ เขา

นิทานก็เรื่องนิทานของเขา ถ้าเขาส่งเสริม ส่งเสริมถ้าเราไม่ได้ทำมันก็ไม่มีความหมาย ถ้าส่งเสริมๆ ส่งเสริม
ยินยอมขนาดไหนถ้าไม่มีความจริงมันก็ไม่มีความจริงใจ นั่นเป็นโลกธรรม ๘ แต่ถ้าเป็นความจริง
ก็เป็นความจริง ความลับไม่มีในโลก เราเป็นคนทำ นี่ไง ถ้าเราเป็นคนทำนะ ยิ่งประพฤติปฏิบัตินี้
ชัดเจนกว่านี้นะ

เราสงสัยกันใช่ไหมว่าเรานั่งกันอยู่นี้เราเกิดมาจากไหน เรามาจากไหน เวลาจิตมันสงบไป
แล้วมันจะไปรู้คั่นของมัน มันจะไปเห็นของมันนะ ถ้าไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น ทุกคนสงสัยไหม สงสัย คน
ที่มีความสงสัยบรรลุลหรรณได้ไหม คนที่สงสัยบรรลุลหรรณได้หรือเปล่า

มันจะบรรลุลหรรณ มันพ้นจากความสงสัย แล้วมันสงสัยเรื่องอะไร มันจะเข้าไป เจาะเข้าไปทุก
เรื่อง ทุกเรื่องที่มันสงสัย คือ สภาธิ ปัญญา ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา พอ
ปัญญาเกิดจากการภาวนาเป็นปัญญานุญต ปัญญานุญตมันจะเข้าไปในจิต จิต จิตนี้ ธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ มันจะเข้าไปถึงจิตจิตแล้วมันจะมีอะไรปิดลับ มันมีอะไรลึกลับ
ในใจบ้าง ถ้ามันยังมีอะไรลึกลับในใจ แสดงว่าเราติดตรงนั้น แต่ถ้ามันจะทะลุไปหมดแล้ว มันจะมี
อะไรเป็นความลึกลับในใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราแบบมือ
ตลอด แบบมือตลอดนะ สังฆกรรมไม่มีความลับ เปิดเผยให้ทุกคนพิสูจน์ พิสูจน์ๆ นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

เราจะบอกว่า ๒,๐๐๐ กว่าปี ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังคงทนต่อการ
พิสูจน์ แล้วถ้าใครพิสูจน์นะ นั่นคือธรรมโอสธ ธรรมโอสธจะเข้าไปสำรวจ จะเข้าไปคายกิเลสค้นหา
ความทะยานอยาก

ถึงพุทธกาลนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพยายามค้นคว้าของท่านเป็นความจริงของท่าน
ในหลวงของเราท่านมีศรัทธามีความเชื่อของท่าน ท่านก็พยายามประพฤติปฏิบัติของท่าน แต่ท่านเป็น
ผู้ปกครองใช่ไหม ท่านก็เสนอทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงใช่ไหม ให้ประชาชนมีความสุข มีความพอเพียง
ในชีวิต

ชีวิตของคน ชีวิตของคนนะ ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ จริตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกันใช่ไหม ความปรารถนาของคนมันไม่เหมือนกันใช่ไหม ความต้องการของคนไม่เหมือนกันใช่ไหม จะให้มันเสมอกันได้อย่างไร ถ้าเสมอกันโดยลัทธิคอมมิวนิสต์มันเสมอกันโดยกฎหมาย เสมอกันโดยจิตใจแต่หัวใจมันไม่เสมอหรือ

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ นะ จะสูงส่งขนาดไหน ทุกข์จนขนาดไหน เป็นพระอรหันต์เหมือนกันจิตใจสะอาดบริสุทธิ์เหมือนกัน จะยากคิมิจน การประพฤติปฏิบัติขึ้นมาในใจของตนมันจะมีความสุขของมันในใจดวงนั้น แต่เราคิดกันทางวิทยาศาสตร์ไง เห็นเขาแล้วว่าไม่มีความสุขๆ

ในสมัยพุทธกาลนะ มีกษัตริย์มาบวช เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “สุขหนอๆ” ความสุขจากโคนไม้มีความสุขตรงไหนละ จนพระเจ้าไม่เชื่อ เขาไปฟ้องพระพุทธเจ้า บอกกษัตริย์คงคิดถึงในราชวังถึงได้มาบ่นว่าสุขหนอๆ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกมาแล้วถามว่า “เธอพูดอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริง”

“แล้วเธอรำพันมาว่าสุขหนอๆ”

“ก็มันสุขจริงๆ”

“ทำไมถึงสุขล่ะ”

โอ้โฮ! เป็นกษัตริย์นะ ปกครองดูแลในราชวังมีแต่ความทุกข์ทั้งนั้นเลยล่ะ เวลามันละมันวางขึ้นมานะ ถ้าปฏิบัติไม่ได้มันยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่ พอปฏิบัติได้แล้ว พอสิ้นกิเลสไปแล้วสุขหนอๆ อยู่โคนไม้ก็สุขใจ

นี่เราก็มองสิ คนทุกข์คนจนเขามีความทุกข์ความยาก ความทุกข์ความยากมาจากไหนละ ความทุกข์ความยากคือกิเลสตัดหาความทะยานอยากบีบในหัวใจนั้น แต่ถ้าเขามีคุณธรรมในใจของเขา จะเศรษฐกิจผูกพันขนาดไหน ถ้าเขามีคุณธรรมในหัวใจของเขา เขามีความสุข

ไม่ใช่เศรษฐกิจหมดไป คนจนทุกข์ตลอดไป มันอยู่ที่เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ที่ความพอของใจใจ อยู่ที่ไหนมันพอ ในหลวงท่านเสนอตรงนี้ไง เสนอตรงที่คนที่มันพอ มันพอ แล้วอยู่ตรงไหนละมันพอ เศรษฐกิจพอได้ คนจนก็พอได้ คนไหนก็พอได้ไง ท่านเสนอตรงนี้ ท่านเสนอตรงนี้นะ

เราจะบอกว่า ถึงพุทธกาล ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว ศาสนาที่ยังคงทนต่อการพิสูจน์ ที่นี้ในหลวงของเราท่านล่วงไปแล้วนะ ท่านเสนอไว้ เศรษฐกิจพอเพียง ถ้าเราระลึกได้ เราจำได้ นี่คือการในหลวงในดวงใจของเรา ในหลวงในดวงใจของพวกเราได้สั่งได้สอนไว้ เราอยากจะให้คนระลึกไว้ในหัวใจใจ อย่าลืมให้ฝังใจไว้

นี่ไง ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่เสมอภาค ศาสนาที่มีเหตุผลผลใจ แต่เวลาในหลวงท่านเข้ามาเสนอของท่าน เห็นไหม ให้ประหยัด ให้มัธยัสถ์ ให้มีความพอ แต่ไม่ใช่ความพอแบบงอมืองอเท้า ถ้างอมืองอเท้า ท่านไม่ทำโครงการพระราชดำริทั่วประเทศหรอก ท่านก็ไปช่วยไปเหลือ ไปชวนไปขาย ให้ทุกคนมีอาชีพ ให้ทุกคนมีหน้าที่การงาน ให้ทุกคนมีอาหาร มีปัจจัยเครื่องอาศัย เห็นไหม พอเพียงไหม

ในหลวงก็พอเพียง ท่านเป็นเจ้าของทฤษฎีเอง ท่านเป็นเจ้าของทฤษฎีพอเพียง แต่โครงการพระราชดำริเป็นหลายพัน โครงการเลย เพราะอยากให้พอเพียงในหัวใจของประชาชนไง ท่านก็พอเพียงในใจของท่านแล้ว ท่านถึงได้ทำของท่านได้ไง เพราะท่านประหยัดมัธยัสถ์เป็นตัวอย่าง

เราจะเน้นย้ำว่า อย่าลืม อย่าลืมในหลวงของเรา อย่าลืม เอวัง